

Саська Кемпа (архітектура)

1. Національний стадіон PGE

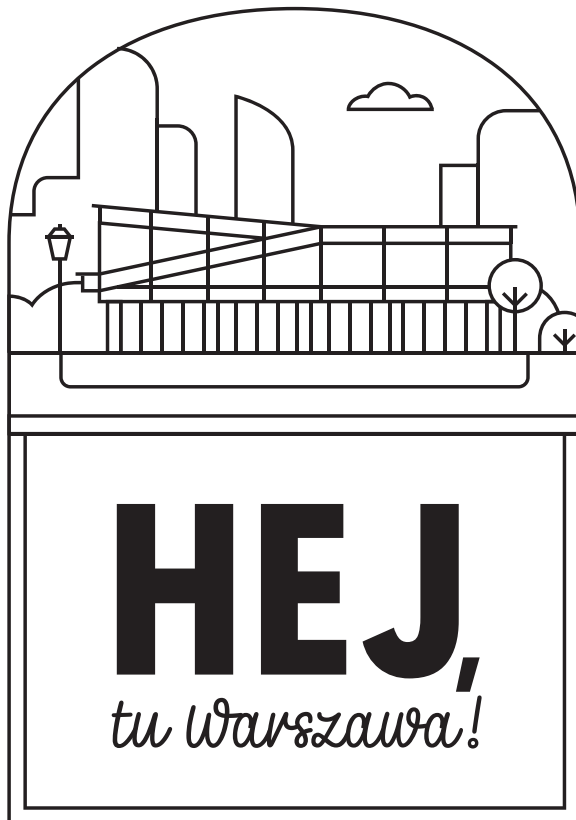
Об'єкт зведено в западині стадіону Десятиліття, збудованого тут після Другої світової війни в межах підготовки до чемпіонату Європи з футболу «Євро-2012». Масивна споруда повністю змінила ландшафт цієї частини міста. Верхівка його шпиля здіймається на 100 метрів над землею. Конструкцію складаного даху несе ряд похилих сталевих колон, що проходять по зовнішньому периметру стадіону. На другому плані видніється ажурний фасад з металевої сітки. Смуги, що переплітаються, мають на меті зробити будівлю схожою на плетений кошик, а кольори символізують польський прапор. Окрім цих відсилок до локальності, архітектура стадіону витримана в нейтральній, глобальній естетиці, яку диктують технологія та функція. Під трибунами приховані приміщення для проведення виставок та конференцій, офіси та гаражі. Тут відбуваються спортивні заходи та концерти.

Алея князя Юзефа Понятовського 1

2. Реліквії стадіону Десятиліття

Стадіон було відкрито у 1955 році під час проведення Всесвітнього фестивалю молоді та студентів, а його назва приурочена до десятиї річниці утворення Польської Народної Республіки. Трибуни, засипані землею та щебенем і вкриті травою ззовні, плавно переходили в навколишній парк, завдяки чому арена вписалася в зелений ландшафт долини Вісли, а її величезні масштаби відчувалися лише зсередини. З 1989 по 2008 рік на занепалому стадіоні працював найбільший на європейському континенті ринок Ярмарок Європа. Згодом на його місці був побудований Національний стадіон, в який були включені реліквії, що нагадують про його попередника: скульптура «Естафета» Адама Романа та обрамлення входів. Також зберігся павільйон, в якому спочатку розміщувалися роздягальні та кабінети, прикрашений керамічним фризом.

Алея князя Юзефа Понятовського 1

Це один з найулюбленіших районів Варшави. Тут ти можеш побачити чудові зразки довоєнної модерністської архітектури та один з найкрасивіших столичних парків. Прогулянки вузькими вуличками принесуть величезне задоволення - можна забути про міську метушню, трохи сповільнитися, перевести подих. Запрошуємо на архітектурну екскурсію!

3. Жнива, Єжи Ярнушкевич (1946)

Під час післявоєнної модернізації більшість огорожень було усунуто, щоб створити єдиний, доступний громадський простір з терасами, мурами та лавочками, повний зелені, вільний від бар'єрів та доповнений художньою скульптурою. Багато скульптур з тих пір були вилучені або вкрадені, або просто розвалилися. Вціліли лише «Жнива» Єжего Ярнушкевича - автора, серед іншого, скульптурного оздоблення ескалатора на Замковій площі, внесена у 2011 році до реєстру історичних пам'яток і відреставрована, в тому числі завдяки збору коштів серед місцевих мешканців.

вул. Звиченців 11

4. Басейни варшавських центрів дозвілля

Побудовані на початку 70-х років XX століття, відображають тогочасну архітектурну моду. Зигзагоподібний мотив бетонного навісу, що тягнеться вздовж Валу Медзешинського, сьогодні є єдиним видимим слідом величезного на річці комплексу басейнів. Варто прогулятися вздовж Вісли у південному напрямку, щоб побачити минуле і сьогодення інфраструктури відпочинку міста, відкрити для себе чарівні дикі пляжі, заховані в зелені. Це також чудовий маршрут для велосипедних прогулянок.

Вал Медзешинський

5. Пором культури Саська Кемпа

Будівля, розташована на трикутній ділянці між вулицями Брюссельська та Версальська, була спроектована з урахуванням місцевих архітектурних традицій, але в той же час сучасно. На даху розташована цікаво спроектована тераса з амфітеатром, з якої можна помилуватися краєвидом на дахи Саської Кемпи. У 2016 році будівля отримала місцеву архітектурну премію ім. Лахерта і Шанайци.

вул. Брюссельська 23

6. Центр веслування YMCA

Менш відома рання робота архітекторів варшавських вокзалів Арсеніуша Романовича та Пьотра Шиманяка. У 1947-48 роках польське відділення YMCA (Young Men's Christian Association) побудувало сучасний веслувальний клуб, скориставшись фінансовою допомогою, отриманою від американського центрального офісу, і навіть подарованими матеріалами. Архітектура павільйону також натякає на зв'язки з Америкою - вона нагадує розлогі вілли проекту Френка

Ллойда Райта (так звані прерійні будинки). Незважаючи на зміни (утеплення та часткова зміна кольору фасаду, демонтаж гвинтових зовнішніх сходів), будівля все ще вражає, особливо завдяки гарному плануванню з великою терасою та каскадом сходів, що ведуть до лоджії на першому поверсі. У цокольному поверсі, під терасою, розташовані ангари для човнів, які можуть бути затоплені у разі повені.

Вал Медзешинський 397

7. Ритм, Генрик Куна (1929)

Перший варіант скульптури, виконаний з білого мармуру, прикрашав подвір'я польського павільйону на Виставці декоративного мистецтва і дизайну 1925 року в Парижі. Вона уособлювала стиль ар-деко: обережно використовуючи мову сучасного мистецтва, не дивно, що ця скульптура дала назву цілій мистецькій течії - Асоціації польських художників «Ритм». Вона об'єднала творців так званого польського декоративного мистецтва - вітчизняного різновиду ар-деко, який приніс успіх польському павільйону в Парижі та задав тон офіційному мистецтву на багато років вперед. водночас звертаючись до античності та національної традиції, культивуючи традиційні ремесла та благородні матеріали.

Парк Скаришевський
ім. Ігнація Падеревського

8. Капличка, Януш Альхімович (1937)

Капличка, що стоїть неподалік штучного водоспаду, виконана до Всесвітньої виставки мистецтва і техніки в Парижі в 1937 році. Розташована на алеї, що веде до польського павільйону, на тлі решітки, конструкція якої нагадує народні витинанки. В середині знаходився підгалянський образ Богородиці, намальований на склі. Виконана з побіленого бетону, капличка була відсилкою до пануючої в той час у всій Європі моди на регіоналізм. Заліз-

ний хрест, що увінчує каплицю, був доданий вторинно. Під час Другої світової війни її інтер'єр використовували учасники руху Опору як контактну скриньку.

Парк Скаришевський
ім. Ігнація Падеревського

9. Танцівниця, Станіслав Яцковський (1927)

Скульптура має висоту 165 см, але попри уявну легкість важить цілих 235 кг. Вперше вона була показана у гіпсовому варіанті на виставці в галереї «Захента» у 1920 році, а бронзова копія була представлена сім років по тому, як перша скульптура в парку Скаришевського тодішнім мером Варшави. Митець Станіслав Яцковський, представник стилю модерн, створив для Варшави й інші скульптури, зокрема «Хлопчика з алігатором», яким досі можна помилуватися на площі Домбровського.

Парк Скаришевський
ім. Ігнація Падеревського

10. Купальниця, Ольга Невська (1929)

Ольга Невська була популярною авторкою портретної та спортивної скульптури у міжвоєнний період. Представляла Польщу на світових виставках та на олімпійських мистецьких конкурсах. У 1928 році за роботу «Купальниця», витриману в модному стилі ар-деко, вона отримала нагороду столичного міста Варшава. Через рік скульптура була встановлена в парку Скаришевського. У 1997 році злодії намагалися спліяти скульптуру з постаменту, пошкодивши їй ліву ногу.

Парк Скаришевський
ім. Ігнація Падеревського

Текст підготовлено на основі публікації Ілюстрований атлас архітектури Саської Кемпи, видавництво: Центр Архітектури. Автори: Гжегож Пьонтек, Ярослав Трибуш. Вибір: Каєтан Коршень. Адаптація: Богна Свьонтковська

FAJNA WARSZAWA - це 12 карт, які запрошують молодих мешканців відкрити для себе Варшаву: альтернативні місця мистецтва та культури, паркові зони, береги річки Вісли, архітектура, вуличні спортивні тренажери та скейт-парки.

Реалізація: Музей Варшави, Музей Волі та Музей Праги у співпраці з Фондом Węc Zmiana, Фондом Puszka, Фондом Центр Архітектури та Національним Інститутом Архітектури та Урбаністики.

Проект фінансується містом Варшава

Mania
online.